

§ 404

Yttrande över samrådsremiss Trafikplats Fullerö E4 och väg 290

KSN-2021-02894

Beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår kommunstyrelsen besluta

1. **att** avge yttrande till Trafikverket enligt ärendets **bilaga 1**.

Sammanfattning

Trafikverket har överlämnat ovan rubricerade remiss till kommunstyrelsen för yttrande. Uppsala kommun ser positivt på att en vägplan tas fram för den planerade kapacitetsförstärkningen av Trafikplats Fullerö och den intilliggande korsningen väg 290 och Kometvägen då detta är en förutsättning för planerad exploatering enligt gällande översiktsplan samt fördjupad översiktsplan för Storvreta.

Uppsala kommun har ett särskilt fokus på de delar av samrådsunderlaget som påverkar kommunens samhällsplanering samt de effekter som berör nuvarande och blivande kommunmedborgare som bor, arbetar i eller på annat sätt vistas i Storvreta-Fullerö.

Remissunderlaget finns att läsa i sin helhet på denna [länk](#).

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad 16 november 2021
- Bilaga 1, Yttrande över samrådsremiss Trafikplats Fullerö E4 och väg 290

Beslutsgång

Ordförande ställer föreliggande förslag mot avslag och finner att arbetsutskottet bifaller detsamma.

Stadsbyggnadsförvaltningen
Tjänsteskrivelse till kommunstyrelsen

Datum:
2021-11-16

Diarienummer:
KSN-2021-02894

Handläggare:
Karin Varberg

Yttrande över samrådsremiss Trafikplats Fullerö E4 och väg 290

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar

1. **att** avge yttrande till Trafikverket enligt ärendets **bilaga 1**.

Ärendet

Trafikverket har överlämnat ovan rubricerade remiss till kommunstyrelsen för yttrande. Uppsala kommun ser positivt på att en vägplan tas fram för den planerade kapacitetsförstärkningen av Trafikplats Fullerö och den intilliggande korsningen väg 290 och Kometvägen då detta är en förutsättning för planerad exploatering enligt gällande översiktsplan samt fördjupad översiktsplan för Storvreta.

Uppsala kommun har ett särskilt fokus på de delar av samrådsunderlaget som påverkar kommunens samhällsplanering samt de effekter som berör nuvarande och blivande kommunmedborgare som bor, arbetar i eller på annat sätt vistas i Storvreta-Fullerö.

Remissunderlaget finns att läsa i sin helhet på denna [länk](#).

Beredning

Ärendet har beretts av stadsbyggnadsförvaltningen.

Barn- jämställdhets- och näringslivsperspektiven bedöms inte vara relevanta med föreliggande förslag till beslut.

Föredragning

Trafikverket har tagit fram ett samrådsunderlag i arbetet med en vägplan för kapacitetsförstärkning av Trafikplats Fullerö E4 och väg 290. Samrådsunderlaget utgör grund för länsstyrelsens beslut om betydande miljöpåverkan.

En viktig frågeställning i detta planeringsskede är utformningen av de planerade åtgärderna. Även projektets eventuella påverkan på boendemiljön och hälsan, vattenskyddsområdet och grundvatten, kultur- och naturmiljön, störningar under byggtiden samt masshantering är frågor av stort värde.

Uppsala kommun ser positivt på att en vägplan tas fram för den planerade kapacitetsförstärkningen av Trafikplats Fullerö och den intilliggande korsningen väg 290 och Kometvägen. Enligt översiktsplan 2016 och fördjupad översiktsplan för Storvreta 2012 är denna ombyggnation en förutsättning för att planerad exploatering ska kunna genomföras men kommunen ser även att Trafikverket behöver den planerade kapacitetsförstärkningen utifrån en trafikutveckling som varit högre än planerat. Trafikverket behöver åtgärda de kösituationer och den påverkan på genomgående trafik på E4 som detta innebär. Uppsala kommun ser därför positivt på kapacitetsförstärkningen men vill påpeka att åtgärderna bör hanteras som en helhetslösning för de behov som har identifierats hos både Uppsala kommun och Trafikverket.

Trafikverket redogör i samrådsremissen för åtgärdens påverkan ur ett flertal aspekter och föreslår hur Trafikverkets olika mål kan uppnås. Uppsala kommun vill dock lyfta de delar som berör oskyddade trafikanter, möjligheter till klimatvänliga resvanor och hur de kapacitetshöjande åtgärderna måste beaktas i ett helhetsperspektiv där även effekter på anslutande kommunal gata ingår.

Uppsala kommun och Trafikverket kommer att ta fram ett medfinansieringsavtal för att fördela kostnader för ombyggnationen av trafikplats Fullerö samt korsningen väg 290 och Kometvägen.

Befintligt avtal omfattar enbart kostnader för framtagande av vägplan och innebär att kommunen medfinansierar åtgärden med 72 procent av uppkommen kostnad. Uppskattad totalkostnad för ombyggnationen är cirka 45–55 miljoner kronor (juni 2021).

Kommunens andel av medfinansieringen fördelas på berörda exploateringsprojekt utifrån beslutad Genomförandeplan för FÖP Storvreta (2018).

Ekonomiska konsekvenser

Att avge yttrande medför inga ekonomiska konsekvenser för Uppsala kommun.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad 16 november 2021
- Bilaga 1, Yttrande över samrådsremiss Trafikplats Fullerö E4 och väg 290

Stadsbyggnadsförvaltningen

Joachim Danielsson
Stadsdirektör

Christian Blomberg
Stadsbyggnadsdirektör

Yttrande över samrådsremiss Trafikplats Fullerö och väg 290

Inledning

Uppsala kommun har mottagit underlag till rubricerade myndighetssamråd som utgör grund för länsstyrelsens beslut om betydande miljöpåverkan.

Uppsala kommun ser positivt på att en vägplan tas fram för den planerade kapacitetsförstärkningen av Trafikplats Fullerö och den intilliggande korsningen väg 290 och Kometvägen men vill påpeka att åtgärderna måste hanteras som en helhetslösning för de behov som har identifierats hos både Uppsala kommun och Trafikverket.

Med detta som bakgrund önskar Uppsala kommun tillföra information och lämna synpunkter på remissunderlaget för att underlätta den fortsatta processen. Synpunkterna lyfts fram under ett antal rubriker.

Synpunkter på vägplanen

2.1 Bakgrund

Trafikverket konstaterar utifrån bland annat SWECOs kapacitetsutredning att Trafikplats Fullerö inte klarar dagens trafik och att det till stor del beror på att trafikutvecklingen varit högre än beräknat. Den genomförda förstudien 2009 visar att kapacitetshöjande åtgärder rekommenderas och att även en ny trafikplats behövs på längre sikt. Uppsala kommun instämmer i att den planerade kapacitetsökningen är en viktig initial åtgärd då planerad exploatering kommer att generera ytterligare ökad trafikutveckling.

Den i vägplanen ingående korsningen mellan väg 290 och Kometvägen berör den viktiga huvudvägen in till Storvreta som behövs för arbetspendling med bil och Upplands Lokaltrafiks bussar. Parallellt med väg 290 löper även den statliga gång- och cykelbanan.

Kompletterande trafikutredning från Ramboll tar fram nya fakta utifrån hänsyn till kollektivtrafikens framkomlighet och trafiksäkerheten för oskyddade trafikanter vilket

Uppsala kommun vill peka ut som viktiga aspekter i det fortsatta arbetet. Dock saknar Rambolls utredning uppgift om den kollektivtrafik som kommer att ske på Kometvägen vilket är en viktig parameter som behöver tas med i beräkningarna.

2.4.3 Ändamål och projektmål

Uppsala kommun ser positivt på de mål som lyfts i remissen. Vi vill särskilt peka på aspekter som ökad trafiksäkerhet, framkomlighet och tillgänglighet vilka endast nås då en helhetssyn i vägplanen innefattar omgivande väkanslutningar och anpassning till kommunal gata.

Tillägg måste göras med ytterligare ett mål där hållbara transportsätt som kollektivtrafikens bussar, tillgängliga och säkra hållplatslägen samt funktionella gång- och cykelbanor prioriteras. Särskilt fokus bör läggas på de oskyddade trafikanterna och de kontaktytor som finns mot övriga trafikanter.

2.5 Planerade åtgärder

Uppsala kommun ser de planerade åtgärderna som rimliga för att lösa nuvarande och kommande kapacitetsproblem men delar inte bedömningen att åtgärderna inte innebär någon funktionell förändring för gång- och cykeltrafikanter. Uppsala kommun vill framhålla att en utökning från passage vid Kometvägen över två körfält till föreslagna tre körfält utgör en väsentlig försämring för de oskyddade trafikanterna. För att behålla och förbättra funktionen måste säkerhetsaspekten lyftas i planeringen av de kommande åtgärderna.

Optimal helhetslösning i vägplansområdet med anslutande vägar och gator måste beaktas utifrån de kommunala och regionala intressen som kollektivtrafik, trafiksituation på Kometvägen och trafiksäkerhet för oskyddade trafikanter. Uppsala kommun anser att den föreslagna lösningen med cirkulationsplatsen vid korsningen väg 290 och Kometvägen behöver utredas mer. Även om åtgärden kommer att medföra ett bättre trafikflöde på väg 290 än i dagsläget och därmed ge positiv effekt på nuvarande köer vid påfarterna till E4 så medför en cirkulation att köerna på Kometvägen riskerar att bli oacceptabelt långa, framförallt vid eftermiddagens maxtimme. Detta kan komma att ha stor negativ påverkan på den kollektivtrafik som kommer från Storvreta via Kometvägen vilket inte är acceptabelt. Kommunen noterar att uppgift om busstrafik på Kometvägen saknas i den trafikutredning som bifogats samrådsremissen. Uppsala kommun avser inte att medfinansiera merkostnader för anläggningar som riskerar att medföra en försämring för framkomligheten från det kommunala vägnätet

3.1 Utrednings- och influensområde

Uppsala kommun instämmer i synen på att influensområdet kan variera beroende på vilken aspekt som avses. Vi saknar dock uppgift om utbredningen av arbetsområdet, vilket borde vara en väl känd parameter utifrån tidigare erfarenheter. Då störningar för de som bor, arbetar och vistas i området kommer att vara påtagliga i samband med anläggningsarbetet måste omfattningen av detta område anges, och därmed kunna bedömas, i detta samrådsskede.

Arbetsrådets utbredning är även viktigt för att kunna bedöma var risker kan uppstå med upplagsmassor och föroreningar från arbetsfordon samt var intrång på fastighet som inte omfattas av vägplanen kan behöva ske. Inom arbetsområdet kan även förekomst av fornlämningar finnas vilket påverkar den hänsyn som måste tas.

4.3.1 Kommunala planer

För aktuellt område gäller Översiktsplan 2016 och Fördjupad översiktsplan (2012/20028-1) med tillhörande genomförandeplan (KSN-2018-1132). Inget arbete med ny fördjupad översiktsplan pågår, vilket felaktigt nämns i samrådsunderlaget.

Översiktsplanerna pekar på tidigt behov av utredning av kapacitetsförstärkning i trafikplatsen och på sikt förutsätter fortsatt utveckling en ny trafikplats. Detta förtydligas även i de trafikutredningar som skett under det fortsatta detaljplanarbetet.

Detaljplan Fullerö 21:66 och 21:57 (PBN-2015-003554) vann laga kraft 15 oktober 2021 och möjliggör bland annat handel, industri, verksamheter och dagvattendamm. Gräns mot väster och norr mot befintlig trafikplats utgörs av en skyddande vegetationsridå på prickmark. Befintliga slänter mot gång- och cykelbana ligger utanför planområdet. Den del av Fullerö 21:57 som finns i kilen mellan E4 och väg 290 har fått bestämmelsen skyddad natur. Uppsala kommun bedömer att vägplanen inte berörs av detaljplanen. Den i samrådet bifogade trafikutredningen pekar på att en ny eller breddad bro inte behövs. Om något annat framkommer under Trafikverkets fortsatta utredning innebär det att ny bedömning avseende påverkan på detaljplanen måste göras.

Detaljplan Trafikantservice (0380-P2015/8) omfattar bland annat bensinmack, restaurang och andra verksamheter. Plangräns i väster och söder mot befintlig trafikplats har anpassats för att möjliggöra framtida ombyggnation av trafikplatsen. Uppsala kommun bedömer att vägplanen inte berörs av detaljplanen.

Detaljplan Västra Fullerö (0380-P2008/17) Fullerö handel, pågående utveckling med handel och verksamheter. Uppsala kommun bedömer att vägplanen inte berörs av detaljplanen.

Detaljplan Fullerö bostäder (0380-P2015/3) möjliggör cirka 500 bostäder och förskola, under utbyggnad. Angränsar inte till trafikplatsen.

Detaljplan Fullerö skola (PBN 2019-000921) planering i tidigt skede för grundskola samt cirka 100 bostäder. Angränsar inte till trafikplatsen.

Detaljplan Södra Storvreta etapp 1 (PBN 2019-000864), planering i slutskede för cirka 125 bostäder, förskola och ny huvudgata som ska koppla samman Storvreta och Fullerö. Biltrafik, ledbussar, tyngre fordon samt fotgängare och cyklister leds ner mot Kometvägen. Angränsar inte till trafikplatsen.

4.5.1 Buller

Uppsala kommun ser positivt på att bullerskyddsåtgärder ska genomföras för att hantera befintliga störningar längs redan existerande infrastruktur då en övervägande del av utredningsområdet idag är utsatt för buller från de större bilvägarna. Vi ser det dock som svårt att ta ställning till bullerfrågan, eftersom det saknas utredningsunderlag. Trafikverket gör en bedömning om att kapacitetsåtgärderna på väggramperna inte nämnvärt förändrar ljudnivåerna från trafiken, men det redogörs inte på vilka grunder denna bedömning är gjord. Det görs även en bedömning om att ombyggnationen inte är att betrakta som väsentlig ombyggnad och att riktvärden för befintlig miljö därför ska eftersträvas. Även här saknas det motivering till bedömningen. Eftersom det är stor ljudnivåskillnad på riktvärdena gällande trafikbuller för befintlig miljö och vid väsentlig ombyggnad kan inte Uppsala kommun ta ställning i frågan utan att motiven presenteras.

4.5.2 Luftkvalitet

Beräknade halter av kvävedioxid och partiklar för utsläppsåret 2020 redogörs för i samrådsunderlaget och man konstaterar att ökad trafikmängd generellt leder till ökade utsläpp av kvävedioxid. Det görs en bedömning om att miljö kvalitetsnormerna för luft inte kommer att överskridas under vare sig drift- eller byggskedet. Kommunen anser att bedömningen av om miljö kvalitetsnormer för luft kommer att klaras måste göras på prognostiserade trafikflöden och inte utifrån en nulägesbeskrivning. Redovisning av lokala luftföroreningar av vägförslaget (i förhållande till både miljö kvalitetsnorm och miljö kvalitetsmål) behövs för att kunna anpassa kommande exploatering men också för att bedöma behov av skyddsåtgärder för gång- och cykeltrafikanter.

4.9 Rekreation och friluftsliv

Uppsala kommun vill peka på vikten av att bibehålla en tillgänglig och säker trafiklösning för alla former av trafikanter, även under anläggningskedet, för att ge kommunens medborgare och andra besökare möjlighet att nå de målpunkter för rekreation och friluftsliv som finns utanför utredningsområdet. I linje med kommunens färdmedelsmål ska prioritering alltid ske med avseende på cyklister, gående och kollektivtrafik.

4.10.1 Grundvatten

Trafikplatsen ligger inom tillrinningsområdet för grundvattenförekomsten Vattholmaåsen–Storvreta (SE665195-160524), som försörjer Storvreta, Vattholma och Skyttorp med dricksvatten. Vattholmaåsen är en biås till Uppsalaåsen, som utgör Uppsalas huvudsakliga vattentäkt.

Det måste säkerställas att mark- och vattenanvändning inte får negativ påverkan på de grundvattenresurser som både Uppsala- och Vattholmaåsarna utgör. Det är också viktigt med långtgående skyddsåtgärder anpassade efter områdets känslighet. I detta fall är trafikplatsen inom måttlig känslighet men gränsar till hög känslighet i den västra delen, enligt vår riskanalys av tillrinningsområdet. Det måste arbetas vidare med möjliga riskreducerande åtgärder/skyddsåtgärder, särskilt för driftskedet. Förorenat vägdagvatten ska inte infiltreras till åsen.

4.10.2 Ytvatten

Avrinningen sker mot ytvattenförekomsten Fyrisån mellan Björklingeån och Vendelån (SE665090-160546). I samrådsunderlaget anges att vägplanen inte bedöms påverka möjligheten att uppnå fastställda miljö kvalitetsnormer för Fyrisån, eftersom avståndet till vattendragen inte förändras och inget arbete sker i eller i direkt närhet till vatten.

Kommunen vill dock framhålla att åtgärderna innebär att fler hårdgjorda ytor tillförs, vilket ökar vattenmängden och föroreningsinnehållet i det dagvatten som rinner av mot recipienten. Hänsyn måste tas till detta vid översyn av befintliga anläggningar för hantering av dagvatten så att inte miljö kvalitetsnormerna för vattenförekomsten riskerar att försämrats och inte heller möjligheterna att förbättra värdena äventyras.

Uppsala kommun anser att Trafikverket måste se över rening av både befintligt och tillkommande dagvatten i arbetet med vägplanen. Man ska då räkna på ett *klimatanpassat* dagvatten, det vill säga en större dagvattentillförsel som beror på framtida klimatförändringar.

5.1 Vägförslaget

För att skapa en god miljö som är socialt hållbar och fungerar på lång sikt måste hänsyn tas till oskyddade trafikanter och barnperspektivet i planeringen. Framkomligheten, tillgängligheten och säkerheten för personer som använder gång- och cykelbanorna ska prioriteras och det är därför viktigt att skapa säkra passager och gena kopplingar mellan målpunkter. Då den gång- och cykelbana som löper parallellt med väg 290 och passerar Kometvägen är en statlig gång- och cykelbana förutsätter kommunen att Trafikverket ser över den lösningen utifrån oskyddade trafikanters perspektiv.

I den trafiklösning som presenteras vid korsningen väg 290 och Kometvägen redovisas en cirkulationsplats med två filer in i cirkulationsplatsen. Med hänsyn till oskyddade trafikanter innebär en sådan trafiklösning en barriäreffekt och en oacceptabel trafiksäkerhetsrisk varför utformningen måste ändras.

För att trafikplatsen ska fungera så bra som möjligt ska hänsyn tas till dess omgivning, därför måste Trafikverket räkna in korsningen mellan väg 290 och Kometvägen samt korsningen Kometvägen och väg söderut till verksamhetsområdet i trafiksimuleringar som används som underlag. För att undvika köbildning på väg 290 bör Trafikverket se över en lösning, exempelvis trafiksignal, där trafik från det planerade verksamhetsområdet får lägre prioritet så att köbildningar skapas i verksamhetsområdet istället för på Kometvägen och väg 290.

5.3 Avvattning

Vid utredning av förbättringsbehov med anledning av exempelvis flytt av diken måste Trafikverket se över översvämningsrisken för gång- och cykelbanor.

5.6.7 Byggskedet

Beroende på när byggnationen planeras ske behöver man inte bara säkerställa framkomligheten på E4 och väg 290 under byggnationstiden utan även på Kometvägen. Fram till den tidpunkt när den nya huvudgatan genom södra Storvreta är färdigställd finns ingen annan väg in i Fullerö bostadsområde.

Under byggskedet uppstår omfattande störningar på grund av schaktning, hantering av massor och upplag. Trafikverket pekar på att, trots att det innebär försämrad framkomlighet för bilar, bilvägarna kommer att vara öppna. Dock menar Trafikverket att gång- och cykelbanor kan påverkas. Uppsala kommun förutsätter att även trafikanter på gång- och cykelbanorna ges samma förutsättning till öppna vägar under byggskedet för att underlätta kontinuitet med hållbara resvanor.

Det är viktigt att ta hänsyn till de olika skedena i utvecklingen av trafikplatsen, särskilt då området kring trafikplatsen har höga natur- och kulturvärden och då det är i närheten av Uppsala kommuns exploateringsområde. Det är därför viktigt att tidigt i processen ha en dialog med Uppsala kommun och finna lämpligast möjliga yta för etablering.

5.6.8 Klimat och risker

Uppsala kommun instämmer i vikten av att undvika översvämningsrisker i samband med skyfall och vill peka på att lågpunkter där gång- och cykelbanor riskerar att drabbas bör ges extra fokus. I samband med att arbeten utförs också befintliga lågpunkter ses över

och åtgärdas om möjligt. Det är särskilt viktigt att se till att räddningsfordon kan ta sig fram även vid ett skyfall.

5.6.9 Miljö kvalitetsnormer – översvämningar

När marken höjs är det viktigt att inte bara säkerställa att vägkroppen inte översvämmas utan Trafikverket ska även tillse att vattnet inte leds till omkringliggande områden som till exempel Fullerö 21:66.

Fortsatt planeringsprocess

Med detta yttrande önskar Uppsala kommun att Trafikverket fortsätter arbetet med vägplanen utifrån en helhetssyn över det berörda området. Uppsala kommun ser mycket positivt på att kapacitetshöjande åtgärder genomförs men för att de ska vara långsiktigt hållbara måste fler perspektiv beaktas.

Uppsala kommun ser fram emot att vara delaktiga i den fortsatta processen med målet att nå en långsiktigt hållbar trafikplats, vilken är funktionell utifrån både Trafikverkets mål och Uppsala kommuns perspektiv.

Kommunstyrelsen

Erik Pelling
Ordförande

Lars Niska
Sekreterare